

Sybe Bijleveld Advies

Onderzoek verblijfskosten Regio Gooi en Vechtstreek

Eindrapportage

21 mei 2021

Doel

- De beoogde verblijfstarieven 2021 voor verblijf jeugd in regio Gooi en sluiten niet aan op de beleving van de regio.
- Vraag: waaraan ligt het dat de tarieven niet goed herkend worden?
- Productbeschrijving van regio Gooi en Vechtstreek in relatie tot de praktijk van de zorgaanbieder?
- Komen tot reële productbeschrijvingen
- (Inhoudelijke) aanbevelingen voor toekomstige inkoop / bekostiging van verblijf

Deelnemers aan het onderzoek:

- GGZ Centraal
- Leger des Heils
- 's Heerenloo
- Youké
- Level (klinische opnames voorheen Bascule, zonder financiële data)

Onderzoeksverantwoording

Opdracht:

Onderzoek hoe de productbeschrijvingen van regio Gooi en Vechtstreek aansluiten bij de gewenste praktijk van het verblijf bij zorgaanbieders. Adviseer op basis van de bevindingen hoe verblijf het best kan worden bekostigd en ingekocht. Bepaal realistische tarieven bij de verblijfproducten.

- Vijf instellingen betrokken bij het onderzoek (GGZ Centraal, 's Heerenloo, Leger des Heils, Youké en Levvel. Gezamenlijk marktaandeel verblijf >70%
- Twee instellingen fysiek bezocht, drie digitaal/telefonisch.

Deze onderzoeksrapportage bevat géén tot specifieke jeugdhulpinstellingen herleidbare gegevens of conclusies.

Algemene bevindingen

- Jeugdhulpinstellingen verschillen onderling sterk voor wat betreft de praktische invulling van de woon-/verblijfszorg
- De begeleidingsintensiteit is desondanks geschikt om de woon-/verblijfszorgproducten mee te definiëren.
- De kosten van de woon-/verblijfszorg lijkt duidelijk hoger te liggen dan de tariefniveaus van 2021. De spreiding van de verschillende kostencomponenten (zoals salarissen, verzorgingskosten, huisvestingskosten en overheadkosten) is relatief gering.
- Opvallend is een groot verschil tussen jeugdhulpinstellingen in hun focus op de rol en positie van de ouders. Hoe minder focus op 'terug naar huis', hoe langer de doorlooptijden en hoe lager de uitstroom 'terug-naar-huis' of naar gezinshuizen is.
- Jeugdhulpinstellingen verschillen onderling óók op de positionering van behandeling (van jeugdigen en van ouders) tijdens het verblijf. Veel aandacht voor behandeling leidt niet automatisch tot korte doorlooptijden. (Te) weinig aandacht voor behandeling maakt de kans op snelle terugkeer naar huis kleiner.
- Er is weinig gezinshuis-capaciteit in de regio en er zijn wel enkele jeugdhulpinstellingen die deze capaciteit graag willen realiseren, via ombouw of als nieuwe capaciteit. In enkele gevallen is ombouw van bestaande groepen een zeer aantrekkelijke optie. Deze zorg is goedkoper en voor jeugdigen veelal prettiger dan residentiële groepen.
- De meeste onderzochte jeugdhulpinstellingen nemen jeugdigen op met toewijzingen voor verschillende begeleidingsintensiteiten, maar beschikken defacto maar over groepen met één begeleidingsintensiteit. Het ligt voor de hand jeugdhulpinstellingen alleen toe te laten voor die begeleidingsintensiteiten die ze ook daadwerkelijk kunnen bieden.

Impact

- **Zonder beleid** (dus met ongewijzigde productie ten opzichte van 2020) resulteren de nieuwe tarieven in een (extra) budgetstijging van ongeveer 11% ten opzichte van de situatie dat uitsluitend zou worden geïndexeerd (2,63%). Dat komt neer op een kostenstijging van € 800.000 bovenop de jaarlijkse indexaties.
- De ombouw van verblijfs capaciteit naar gezinshuizen kan de budgetstijging nog duidelijk verlagen.

Gebruikte normeringen (prijspeil 2022)

Variabele	Verblijfgroep licht	Verblijfgroep middel	Verblijfgroep middelzwaar	Verblijfgroep zwaar	Verblijfgroep extra zwaar
Begeleidingsintensiteit	1,0	2,0	3,0	3,6	4,6
Capaciteitsplaatsen	1,0	1,0	8,0	8,5	9,0
Bezettingspercentage	95%	95%	95%	95%	95%
Netto roosteruren pwp	7,0	14,0	168,0	212,0	287,0
% hbo agogische staf	100%	100%	50%	75%	100%
Uren GW'er pcpw	1,0	1,0	1,0	1,0	0,4
Percentage ort agogische staf	3%	5%	10%	10%	15%
Gemiddeld salaris begeleiders	€ 3.137	€ 3.137	€ 2.989	€ 3.063	€ 3.137
Opslag overhead	€ 28.000	€ 28.000	€ 28.000	€ 28.000	€ 28.000
Huisvestingskosten per plaats	€ 5.500	€ 5.500	€ 10.000	€ 10.000	€ 12.000
Verzorgingskosten	€ 11,00	€ 11,00	€ 11,00	€ 11,00	€ 11,00
Marge/risico	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%

mbo % hoogste periodiek	93%
hbo % hoogste periodiek	91%
wo % hoogste periodiek	93%
Sociale lasten	27,0%
Vakantiegeld	8,0%
Eindejaarsuitkering	8,3%

Conclusies (1/2)

- De vijf onderzochte zorgaanbieders geven elk op een eigen manier vorm aan de verblijfszorg. Echter, de intensiteiten in bestaande G&V verblijfsproducten zijn zeker bruikbaar.
- De tarieven 2021 – uitgaande van aangegeven de intensiteiten - liggen duidelijk lager dan de kostprijzen van de zorgaanbieders
- Bij enkele van de onderzochte jeugdhulpinstellingen is duidelijk een sterke focus op doelrealisatie en ‘terug naar huis’ Dat resulteert bij hen – zelfs los gezien van etmaaltarief – in relatief lage kosten per cliënt.
- Eén jeugdhulpinstelling lijkt financieel nadeel te ondervinden van haar eigen succes. Bekostiging van zorg per etmaal is voor hen niet langer gepast. De verblijfsduur bij een andere jeugdhulpinstelling is gemiddeld wellicht nog te hoog om een andere bekostiging te rechtvaardigen dan bekostiging per etmaal. Als de gemiddelde verblijfsduur bij hen nog verder zou dalen, kan bij hen ook een te lage bezettingsgraad ontstaan. Deze situatie is nog niet aan de orde.
- Alle zorgaanbieders rapporteren toenemende zorgzwaarte. Dit kan verklaren waarom de kostprijs van het verblijf toeneemt. Op meer momenten dan voorheen staat twee man op de groep.
- Twee jeugdhulpinstellingen hebben duidelijk langere verblijfsduren. Beide hebben duidelijk minder focus op ‘terug naar huis’, wat ook resulteert in een veel lagere uitstroom terug naar huis. Het is niet duidelijk in welke mate de verschillen in doorlooptijd worden veroorzaakt door de aard van de problematiek van de cliënten of de zorginhoudelijke overtuigingen van de zorgaanbieders.

Conclusies (2/2)

- Eén jeugdhulpinstelling heeft zeer hoge huisvestingskosten. Hierdoor verdwijnt zorggeld onnodig in stenen. Bij de overige groepen lijkt de intensiteit de belangrijkste variabele in de kostprijzen. Salarishoogte en overheadomvang maken geen onredelijk deel uit van de kostprijzen.
- Het is (waarschijnlijk) mogelijk om de verscheidenheid in verblijfsgroepen met één tariefsgebouw te dekken. Hiertoe zullen met name salarisniveaus en omvang overhead moeten worden genormeerd.
- De verschillen tussen zorgaanbieders in 'kostprijs per etmaal' vallen in het niet bij de verschillen in 'kosten per cliënt'. Aandacht voor kortere verblijfsduur levert veel sneller veel grotere besparingen op dan aandacht voor lagere tarieven.
- Bij twee jeugdhulpinstellingen lijken 'wonen' (langdurend) en 'behandelen' (kortdurend) door elkaar te lopen. Voor langdurend verblijf zijn deze zorgvormen echter (te) duur. De mix van lang en kortdurend verblijf leidt bij de woonzorg bovendien tot veel onnodige wisselingen.
- <30% van de omzet verblijfszorg in de regio zit niet in dit onderzoek. Deze zorg wordt geleverd door 25 instellingen. Zeven van deze instellingen hebben óók relatief hoge kosten per cliënt, echter slechts één heeft een omzet > € 100.000. Het besparingspotentieel bij zorgaanbieders buiten die onderzoek is dus beperkt.

Aanbevelingen (1/2)

- Onderzoek de mogelijkheid om de zorg jeugdhulpinstellingen met zeer lage doorlooptijden en – daardoor – lage bezettingsgraden - in te kopen op capaciteit in plaats van met een etmaal tarief. Hiervoor zal moeten worden samengewerkt met andere regio's.
- Regio Gooi en Vechtstreek heeft weinig gezinshuizen. Gezinshuiszorg is de helft goedkoper dan de meeste groepen én verdient inhoudelijk bovendien de voorkeur. Het verdient aanbeveling om de ambities jeugdhulpinstellingen te steunen die gezinshuizen willen opzetten of bestaande groepen willen ombouwen..
- De grote inhoudelijke verschillen tussen de instellingen met korte verblijfsduur en lange verblijfsduur nodigen uit tot nadere duiding. Het instrument 'visitaties' zou hiervoor geschikt kunnen zijn. Laat de vijf instellingen bij elkaar visitaties uitvoeren rondom het thema's doelrealisatie, ouderbetrokkenheid/perspectief en effectiviteit van behandeling. Doel van de visitaties: leren van elkaar, onderzoeken of alle instellingen het maximale perspectief behalen met hun jeugdigen. En: hoe verschillend of vergelijkbaar zijn hun cliënten?
- Stuur op doorlooptijd en minder op etmaaltarief. Sommige zorgaanbieders lijken duidelijk meer vertrouwen te hebben in de mogelijkheden van ouders om hun kinderen weer thuis (of in het netwerk) te laten wonen dan anderen. Het contracteren van een zorgaanbieder met 'terug naar huis'-dna gaat sneller dan het veranderen van zorgaanbieder met 'de-jeugdige-mag-hier-blijven zolang-het-wil'-dna.
- Geef in hulpverleningsplannen het perspectief een meer prominente plaats. Zodra het perspectief niet meer is 'terug naar huis', is pleegzorg of gezinshuiszorg de norm. Tot die tijd 'mag het wat kosten', en vooral de behandeling en begeleiding van ouders.

Aanbevelingen (2/2)

- Jeugdigen hebben vaak en-en-en: gedragsproblemen, licht verstandelijke beperking en een ggz-aandoening. De oude sectorgrenzen zijn maar beperkt helpend en dienend bij het leveren van de juiste zorg aan deze jeugdigen. Vél vaker dan in de huidige situatie zouden zorgaanbieders op elkaars verblijfsgroepen (of bij de ouders thuis) specialistische ambulante jeugdhulp moeten geven. Probeer hierop te sturen, in het inkoopdocument, in toewijzingen en in gesprekken voor contractbeheer .
- De jeugdbescherming speelt een belangrijke rol in de verblijfsduur. Voor instellingen met 'terugkeer-naar-huis'-dna is een machtiging uithuisplaatsing van 3 maanden soms al hinderlijk lang. Onderzoek of de rechter gevraagd kan worden kortere machtigingen te geven, of machtigen met een eerdere terugkeer-optie.
- Vergeet de rol van de toewijzing niet in de verlaging van de verblijfskosten. Hoe duidelijker staat beschreven dan het verblijf gericht moet zijn op terugkeer naar huis (=perspectief!), hoe groter dan kans dat dit ook gebeurt. Wijs ook het benodigde ambulante budget toe om daadwerkelijk serieus met de ouders aan de slag te kunnen. Als het perspectief verandert, moet de toewijzing óók veranderen (naar zo mogelijk pleeg- of gezinshuiszorg).
- Een verblijfsgroep is echt geen noodzakelijke voorwaarde voor behandeling. Ook in gezinshuizen kan een jeugdige (en kunnen ouders) prima worden behandeld.
- De uitvoeringsorganisaties zullen – als toewijzers – een omslag in het verblijf moeten dragen. Het kan helpen hen een dag mee te laten lopen bij instellingen met een duidelijke focus op 'terug-naar-huis' om te laten ervaren hoe 'terug naar huis'-dna in de praktijk wordt gebracht.

Sybe Bijleveld Advies

Contact

Sybe Bijleveld

06 11003999

sybe@bijleveldadvies.nl